

ARCHAEOLOGY AND THE INFORMATION AGE. A GLOBAL PERSPECTIVE, editori Paul Reilly și Sebastian Rahtz, London și New York, 1992, 395 p.

Așa cum arăta și profesorul P. J. Ucko (University of Southampton), volumul este primul din seria *One World Archaeology*, rezultată în urma lucrărilor celui de-al doilea Congres Mondial de Arheologie (Second World Archaeological Congress = WAC 2). De fapt, înainte de septembrie 1990, când are loc la Barquisimeto (Venezuela) Second World Archaeological Congress, s-au publicat – de către aceiași P. Reilly și S. Rahtz – trei volume de pre-comunicări. Cei doi editori au selectat unele dintre aceste articole, care au fost și revizuite de către autori în urma discuțiilor din timpul congresului, pe care apoi le-au grupat pe teme și au alcătuit astfel cartea de față.

Sumarul este vast și simpla lui examinare ne relevă multitudinea problemelor atacate de către autori. El se împarte în 4 mari secțiuni, dintre care prima poate fi considerată ca ocupându-se de chestiunile introductive și generale, o a doua are ca temă principală „vizualizarea” (*Visualisation*), a treia abordează „analiza” (*Analysis*), iar ultima se intitulează simplu „comunicarea” (*Communication*). Mărturisesc că îmi scapă rațiunea acestei compartimentări, ca și a ultimului titlu, precizat ca atare, doar dacă nu cumva s-a dorit cu orice preț o anume sistematizare, o ordonare cronologică fiind greu de realizat, iar alta, cu autorii aranjați alfabetic, probabil nu a satisfăcut din multe puncte de vedere.

Întrucât este dificil și nu ni se pare utilă o prezentare integrală a tablei de materii, vom aminti doar faptul că sunt publicate 22 de lucrări, care îmbrățișează o vastă paletă tematică acoperind un larg spațiu geografic și o mare secvență de timp. În primul rând, menționez articolul de început al volumului, datorat chiar editorilor (P. Reilly și S. Rahtz), care înfățișează stadiul la care a ajuns folosirea computerului în arheologie și câteva din consecințele acestui lucru (*Introduction: archaeology and the information age*). Apoi, trebuie să remarcăm studiile prin care se prezintă situația din mai multe țări sau regiuni, unde progresele noii căi de cercetare sunt notabile. Uneori baza solidă de informații, ca și aprofundarea ingenioasă pe calea utilizării computerului în arheologie, au permis atingerea unor rezultate spectaculoase, cum

ar fi refacerea modelului, pomind de la „vizualizarea” tridimensională a datelor introduse. Astfel de realizări deschid noi drumuri, fiind stimulative. Din capitolul consacrat „analizei” amintim, oarecum întâmplător, doar două studii, ale căror titluri sunt îndeajuns de edificatoare pentru interesul pe care trebuie să-l stârnească în rândul celor interesați: *Cultural change, the prehistoric mind and archaeological simulations* (M. Biskowski) și *VANDAL: an expert system dealing with the provenance of archaeological ceramics, based on chemical, mineralogical and data analysis information* (M. – S. Lagrange și V. Vitali). Și ultima secțiune, cea de „comunicare”, este foarte atractivă. Din lipsă de spațiu menționăm doar una din lucrări: *From virtuality to actuality: the archaeological site simulation environment* (B. Molyneaux).

Însă, în afară de cele expuse până acum, multe din chestiunile abordate în paginile acestei cărți sunt de un interes major. Combinarea impactului social și conceptual al noii căi de cercetare (Information Age) asupra practicii arheologice impune citirea acestei cărți de către orice specialist. Se întrevede astfel posibilitatea ca, pe noul drum, cunoașterea trecutului să devină mult mai accesibilă și, pe de altă parte, chiar practica arheologică să fie îmbunătățită. Oricum, prin această carte se ușurează interacțiunea publicului cu trecutul sau cel puțin se arată cum se poate atinge aceasta. Dar, ceea ce ni se pare de cea mai mare însemnătate practică imediată este posibilitatea de a se simula o săpătură arheologică și de a se exclude în cât mai mare măsură erorile de judecată în inițierea și desfășurarea acesteia, ceea ce atrage după sine economii financiare substanțiale și o minimă pierdere din obiectivul atacat. Totuși, așa cum remarcam adesea chiar adepții „noii religii”, o anume prudență în folosirea noii metode de cercetare nu va fi niciodată deplasată. Oricum, fără capacitatea cercetătorului, a informațiilor la care are acesta acces, ca și a prelucrării lor, *Information Age* nu va deveni chiar o altă „epocă” în arheologie.

VIRGIL MIHĂILESCU-BÎRLIBA